ՈՒՐԲԱԹ — 4 — ՑՈՒԼԻՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ — ՏԱՐԻ — ԹՎԻ — 2663 Դ. — 3 — 16 — ՑՈՒԼԻՍ — 1880

ԳԱՅՄԱՆԸ

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ եւ դրսի 10 Մէճ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 21/2 Լիրա

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։
Մէնակ մի թիւ 40 փարա արժէ։

ՄԱՄՈՒ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԻՆ

Դուրս դնացած թղթոց ծանրագին ծախքը Խմբագրութիւնն վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր — Ինչլէ Քան պարտ ատրպի։ Պատիւ Վանքարբերաբ Ճատէսի թիւ 186, Ներսէս խան։
Մասիսի գրասենեակը։

Ձեռագրաց ծախքը չվճարուած նամակ չընդունիր։

Զտպուած նամակ, յղուած, եւ հասցեն տրուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՑՈՒԼԻՍ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ հասած հեռագիրներ

Փարիզ, 13 յուլիս.

Մերակուտի և երեսփոխանաց ժողովներն երէկ իրենց նիստերուն չբացուելը փակեցին։

Լոնտրա 15 յուլիս.

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Սըր Զարլզ Տիլք Սըր Հէնրի Տրըմմընտ Ռոլֆի պատասխանելով ըսաւ թէ ինք չգիտեր որ Ռուսական զէնքեր և ռազմամթերք մատուցած լինին Արեւելեան Ռումէլիի մէջ, բայց Պուլղարիա 3,000 հրացան տարուելուն վրայ դիտողութիւնք փոխանակուած են։

Անգլիա դանգատ ուղղեց Բիւլի կառավարութեան՝ Փէրսի ծովեզերաց վրայ Անգլիական սեփականութեանց տրուած վնասներուն համար։ Այն դանգատանաց արդիւնքը դեռ ծանօթ չէ։ Անգլոյ ներկայիչին հրաման եղաւ որ Գաղղիոյ և Իտալիոյ երեսփոխանաց հետ միանալով բոլոր այն բռնական գործոց դէմ, որք քաղաքակրթեալ ազգաց պատերազմական սովորութիւններուն հակառակ են։

		Լոնտրա 15 յուլիս
Անգլ. Բոնտ.		98 9/16
Օսմ. »		10 3/8
Փոխ.	1865	11 1/4
»	1869	10 5/8
»	1871	69
»	1872	18 1/2
»	1873	10 3/8
»	1877	82 1/4
Եգիպտ. միացեալ		62 1/2
» արտաքնաւոր		88 1/4
Տայրա Սանիէ		72 1/4
Փոխ. Ռոչիլտ		92
Պանք Օթոման		10 3/8
Ռուս. փոխ. 73/		89 7/8

		Փարիզ 15 յուլիս
Օսմ. Բոնտ.		10,37 1/2
» Երկաթուղի		32,
Գաղղ. »	3 0/0	119·90
» »	3 0/0 Նոր	85,12 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Շեվքէթ պէյ արքունի պալատան հեռադրական սենեկին անօրէն անուանեցաւ փոխանակ պաշտօնանկ Նէշէթ պէյին։

——

Ինչպէս կանխաւ ծանուցուած էր, երէկ Եւրոպական դեսպանք Գերմանիոյ դեսպանատունը նիստ ընելով, դեսպանախորհրդին որոշումները Բ. Դրան հաղորդելու համար շինուած հաւաքական ծանուցագիրն ստորագրեցին։

Այս գործողութիւնը կատարուելէ յետոյ, դեսպանաց երկցադոյնն՝ Հաճֆելտ կոմս՝ Բ. Դուռը գնաց, և Ապէտին փաշային մատոյց յիշեալ հաւաքական ծանուցագիրն։

Վաղբէթ կը ծանուցանէ թէ, յիշեալ պաշտօնագիրն ստորագրող դեսպանք անհատապէս Բ. Դուռն երթալով, տերութեանց որոշման նկատմամբ բերանացի բացատրութիւններ ալ պիտի տան Օսմանեան նախարարութեան։

——

Այն լուրերը թէ քանի մ'օրէն Օսմ. զրահաւոր նաւախումբ մ'Եպիրոսի և Թեսալիոյ ջուրերը պիտի երթայ, երէկ ստուգուեցաւ։ Յոյժ նախարարութիւնը մեծ քանակութեամբ ածուխ կը գնէ այս զրահաւորաց համար։

——

Երէկուան Ցոյն լրագիրք երկարօրէն կը նկարագրեն Գաղղիոյ Հանրապետութեան ծանին առթիւ Բերայի Ցունայ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ կատարուած կրօնական հանդէսն, ուր դոհարանական ազօթք և օրհնութիւնք կարդացուեր են Գաղղիական ազգին, Հանրապետութեան նախագահին և նախարարաց Պ. Կամպէթթայի, Պ. Վաթինկթոնի և Պ. Ֆրէսինէի վրայ, և Աստուած պահէ զԳաղղէա երդն երգուեր է։ Եկեղեցին դաղղիական և հելլենական դրոշակներով զարդարուած և մեծ բազմութիւն խըռնուել էր ներսն ու դուրսը։

Արարողութեան աւարտելէն յետոյ, բոլոր ժողովուրդը նուագարանաց առաջնորդութեամբ և Մարսէյեզ երգելով Գաղղիոյ դեսպանատան բակը գնացին և եռանդագին կեցցեներով օդը թնդացուցին։ Բանի մը վայրկեան վերջը Գաղղիոյ դեսպան Պ. Թիսօ պատշգամն ելաւ համադեսաով և հելլենական փրկչի մեծ ժապաւէնը կախած, և չնորհակալութիւն յայտնեց բազմութեան։

——

Բ. Դուռն երէկ Գարատաղի խնդրոյն վրայ նոր ծանուցագիր մը ղրկեց դեսպանաց։

Բ. Դուռն այս նոր ծանուցագրին մէջ կըսէ թէ ինք չկրնար Տուլչինեան Գարատաղի տալ, որովհետեւ խլամ ընակիչներ կան հոն, բայց յանձն կառնու դործադրել ապրիլ 12ի պայմանագիրն, որովհետեւ, վերջին լրոյց նայելով, ըստ պայմանագրին Գարատաղի տրուելիք հողերուն վրայ ընակած Կաթոլիկ Ալպանիացւոց միաքը խաղաղեր է։ Եթէ նոր դժուարութիւնք ելնեն, Բ. Դուռն Շ.քսարայի ճին կողմանէ հող տալ կը խոստանայ։ Վերջապէս, կայսերական կառավարութիւնը չընդունիր դեսպանաց այն առաջարկը թէ յատուկ կաղմութիւն մը տալու է Ալպանիոյ, որովհետեւ, կըսէ, Ալպանիացիք դոհ են իրենց վիճակէն։ Բայց կառավարութիւնը մտադիր է անոնց պիտոյից աւելի յարմար օրէնքներ տալ։

——

Աւստրիոյ առժամանակեայ դեսպան Ցիւպսքի կոմսն, որ մայրաքաղաքէս մեկնելու վրայ է, երէկ իրիկուն Եըլտըզի պալատը ճաշեց իւր տիկնոջ հետ։

——

Հելլենական սահմանագլուխն Օսմանեան զօրք ղրկուիլը կը շարունակէ միշտ։

——

Օսմանեան նոր ստիկանութիւնը կազմելու պաշտօնով քանի մը տարի առաջ Կ. Պոլիս բերուած Անգլիացի սպայք շարթուս մէջ պատերազմական նախարարութեան կողմէ կանչուեցան, և իրենց իմաց արուեցաւ որ պայմանագրերը վեց ամսուան համար պիտի նորոգուին՝ եթէ իրենց ամսականներէն հարիւրին քսան զեղչ յանձն առնուն, և եթէ պատերազմական նախարարութեան ներկայեն այն վկայագրերը զոր Անգլիոյ պատերազմական նախարարութենէն ստացած են՝ իրենց ծառայութեանց փոխարէն։

——

Դերմանիոյ դեսպանատան մէջ ի նպաստ Ամոտօլուի սովելոց տրուած պարահանդէսէն ուրիշ հարիւր ոսկի դոյացած լինելով, Օսմանեան Պանքային ձեռամբ 200 ոսկին Կարին, 200 ոսկին Վան, 200 ոսկին Տիարպէքիր և 200 ոսկին ալ Մուսուլ ղրկուեցաւ՝ այն տեղերու Եւրոպական հիւպատոսաց միջոցաւ առանց կրօնի խարութեան սովելոց բաշխելու համար։

——

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը Զիֆթէ-Սարայը կոչուած ընդարձակ դեռնին վրայ թատրոն մը շինելու դիտաւորութիւն ունի, 15000 լիրա ծախքով։

——

Գերմանացի երմտադէտ Պ. մը Վաթէնտորֆ, որ Գերմանիոյ Բռաձլէնց քաղաքին մէջ կառավարական խորհրդականի պաշտօն կը վարէր, Գերլինի երմտական նախարարութեան կողմէ յատկապէս յանձնարարուած լինելով, Թուրքիոյ երմտական նախարարութեան խորհրդական (Միւսթէշար) անուանեցաւ։ Ինչպէս որ երէկ ծանուցինք, Պ. Տը Վաթէնտորֆ Գերմանիոյ դեսպան Հայֆելտ կոմսին միջոցաւ նախընթաց օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ։ Այս անձը տարին քառասուն հազար ֆրանքի թոշակ մը պիտի ընդունի, որ Օսմանեան Պանքային երաշխաւորեալ է, և Գերմանիոյ մէջ ալ իւր պաշտօնը պիտի պահէ՝ Թուրքիոյ մէջ աւելի անկախութիւնմբ դործելու համար։ Պ. Տը Վաթէնտորֆ Տօլմա-Պահճէի պալատին Փաշա—Տայրէսին յատուկ յարկի մը մէջ պիտի բնակի, և Սեմֆոր լրագիրը կըսէ որ, եթէ Գերմանացի պաշտօնատարն ուրիշ բան չկրնայ ընել, տարակոյս չկայ որ դառնէ Վոսփորի վրայ լաւ տեղ մը պիտի կրնայ ընել։

Այս նկատմամբ արուած տեղեկութեանց նայելով, արդէն դադարեալ մը կայ երեր Օսմանեան այլ և այլ վարչութիւններն և նախարարութիւնները Գերմանիոյ օգնութեամբ վերակազմելու, և ասոր համար Գերմանական կառավարութենէն երեք չորս հարիւր պաշտօնատար պիտի խնդրուէր։ Այս դադարին, որ այլ և այլ պատճառաց համար մեկ կողմ թողուած էր, վերջերս դարձեալ ձեռք առնուած կերեւի։ Վեհ. Սուլթանն այս մասին ուղղակի Վիլհէլմ կայսեր դիմեր է, և հասարակային պաշտամանն ամեն ճիւղերը վերակազմելու համար շատ մը պաշտօնատարներ խնդրեր է։ Կայսրն հաւանութիւն տուած լինելով, առ այժմ Գերմանացի պաշտօնատարք Օսմանեան տերութեան ծառայութեան մէջ պիտի մնանեն։

——

Անցեալներն սպարապետի դուռը քանի մը հոգի դարնող Ալի Մահմուտ անուն անձը 15 տարի շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ։

——

Ադսէրայի մօտը Զէյէպլի սօղաղը ըսուած թաղը Բ. Դրան դրադիրներէն Հաֆիզ էֆէնտի և Վեց անուղղակի տրոց վարչութեան դրադիրներէն Բայիֆ էֆէնտի անուամբ երկու թուրք կը բնակէին իրարու կից երկու տուներու մէջ։ Ցաւն օր առաջ Բայիֆ էֆէնտին իւր տան մէջ ինքնիրեն երդած ժամանակ Հաֆիզ էֆէնտին դիտաւորութիւն կրնէ, և ասոր վրայ երկուքին միջև ծանր խօսքեր կը փոխանակուին։ Հետեւեալ առաւօտուն Հաֆիզ էֆէնտին Բայիֆ էֆէնտիին տունն երթալով, անոր հօրեղբայրն, որ դուռը բանալու իջած էր, դանակով մը գլխէն կը զարնէ կը վիրաւորէ, և վեր երթալով, քունի մէջ եղող Բայիֆ էֆէնտին ալ նոյնպէս գլխէն կը վիրաւորէ։

Բայիֆ էֆէնտին քանի մ'օր վերջը մեռաւ, և Հաֆիզ էֆէնտին, որ առջի բերան երաշխաւորութիւն տալով ազատած էր, իբրև մարդասպան վերստին բռնուելով բանտարկեցաւ։

——

Վաղբէթ լրագիրն իւր այս աւուրթուով ուրախութիւնամբ կը ծանուցանէ թէ «Անատոլուի նահանգաց համար» Ապէտին փաշային առդեսպան ուղղեալ ծանուցագրին մէջ առաջարկած «չարժական դատարանաց» դրութիւնը Գերմանիոյ մէջ ջերմ հաւանութիւն դտեր է։

——

Զորեքշաբթի իրիկուն ժամ 3ին միջոցները Բերա խորհանճեանց տունը ձերնտարիէն դոպեր մտեր են, բայց խնայուելով՝ ժամանակ չեն ունեցեր բան մը վերցնելու և փախեր են։ Իսկ խորհանճեանք իսկոյն ոստիկանութեան խնայ տալով, Պահրի պէյ քաղաքագլուխ ոստիկան գլուխներով հասեր և քովի կասկածելի տունը պաշարելով, կոխեր և մէջէն երեք մարդ հաներ է, որոց տուած պատասխաններէն և այլ նշաններէ հասկցուեր է գողութեան փորձին հեղինակները լինելնին, հետեւաբար ոստիկանութեան բանտը տարուեր են։

——

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ կաղուածական տրոց վերաբերեալ վերջին որոշման վրայ, ասոնց տրոց հասոյթը 17 միլիոն ղրուշէն 21 միլիոն ղրուշի եղած է։

——

Նախընթաց օրը Սէլանիկէն պատական շոգենաւով 25 աւազակ բերուեցան, զորս կայսերական զօրքերը բռնած էին Թուրքօ-հելլենական սահմանագլխոյ վրայ։

——

Կըսուի թէ Գաղղիայէն փախուած բաղմութիւն ճիղութիւնք վերջին օրերս Կ. Պոլիս եկած են՝ Աբեւելիոյ մէջ հաստատուելու նպատակաւ։

——

Մայրաքաղաքիս լրագրերէն մին կը ծանուցանէ թէ Էմին-Էֆենտի հրապարակին վրայ կամրջին դլուխն մօտ դանուող պարապ դեռնին կանդունին 50 լիրա տուեր են։ Բաղաքապետութիւնն յիշեալ դեռնին վաճառումէն դոյանալիք 15,000 ի չափ լիրան Կ. Պոլսոյ փողոցներուն շինութեանը պիտի յատկացնէ։

——

Բանկողթի բնակեալ յիսուն տարեկանի մօտ տիկին մ'երեք օրէ ի վեր անյայտ եղած է։

——

Ձերիտէի հավատիս թուրք լրագրին արտօնատէր և խմբագրապետ Ժողէֆ էֆէնտին երեկ մեռաւ։ Հանգուցեալն երեսուն տարի աւելի Օսմանեան լրագրութեան ծառայած էր և մինչ թուրք խմբագրութիւն կրնէ, և ասոր վրայ երկու քին միջև ծանր խօսքեր կը փոխանակին։ Հետեւեալ առաւօտուն Հաֆիզ էֆէնտին Բայիֆ էֆէնտիին տունն երթալով, անոր հօրեղբայրն, որ դուռը բանալու իջած էր, դանակով մը գլխէն կը զարնէ կը վիրաւորէ, և վեր երթալով, քունի մէջ եղող Բայիֆ էֆէնտին ալ նոյնպէս գլխէն կը վիրաւորէ։

Բայիֆ էֆէնտին քանի մ'օր վերջը մեռաւ, և Հաֆիզ էֆէնտին, որ առջի բերան երաշխաւորութիւն տալով ազատած էր, իբրև մարդասպան վերստին բռնուելով բանտարկեցաւ։

——

Վաղբէթ լրագիրն իւր այս աւուրթուով ուրախութիւնամբ կը ծանուցանէ թէ «Անատոլուի նահանգաց համար» Ապէտին փաշային առդեսպան ուղղեալ ծանուցագրին մէջ առաջարկած «չարժական դատարանաց» դրութիւնը Գերմանիոյ մէջ ջերմ հաւանութիւն դտեր է։

——

Զորեքշաբթի իրիկուն ժամ 3ին միջոցները Բերա խորհանճեանց տունը ձերնտարիէն դոպեր մտեր են, բայց խնայուելով՝ ժամանակ չեն ունեցեր բան մը վերցնելու և փախեր են։ Իսկ խորհանճեանք իսկոյն ոստիկանութեան խնայ տալով, Պահրի պէյ քաղաքագլուխ ոստիկան գլուխներով հասեր և քովի կասկածելի տունը պաշարելով, կոխեր և մէջէն երեք մարդ հաներ է, որոց տուած պատասխաններէն և այլ նշաններէ հասկցուեր է գողութեան փորձին հեղինակները լինելնին, հետեւաբար ոստիկանութեան բանտը տարուեր են։

——

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ կաղուածական տրոց վերաբերեալ վերջին որոշման վրայ, ասոնց տրոց հասոյթը 17 միլիոն ղրուշէն 21 միլիոն ղրուշի եղած է։

——

Նախընթաց օրը Սէլանիկէն պատական շոգենաւով 25 աւազակ բերուեցան, զորս կայսերական զօրքերը բռնած էին Թուրքօ-հելլենական սահմանագլխոյ վրայ։

——

Կըսուի թէ Գաղղիայէն փախուած բաղմութիւն ճիղութիւնք վերջին օրերս Կ. Պոլիս եկած են՝ Աբեւելիոյ մէջ հաստատուելու նպատակաւ։

——

Մայրաքաղաքիս լրագրերէն մին կը ծանուցանէ թէ Էմին-Էֆենտի հրապարակին վրայ կամրջին դլուխն մօտ դանուող պարապ դեռնին կանդունին 50 լիրա տուեր են։ Բաղաքապետութիւնն յիշեալ դեռնին վաճառումէն դոյանալիք 15,000 ի չափ լիրան Կ. Պոլսոյ փողոցներուն շինութեանը պիտի յատկացնէ։

——

Բանկողթի բնակեալ յիսուն տարեկանի մօտ տիկին մ'երեք օրէ ի վեր անյայտ եղած է։

——

Ձերիտէի հավատիս թուրք լրագրին արտօնատէր և խմբագրապետ Ժողէֆ էֆէնտին երեկ մեռաւ։ Հանգուցեալն երեսուն տարի աւելի Օսմանեան լրագրութեան ծառայած էր և մինչ թուրք խմբագրութիւն

դիտաւորութիւն կրնէ, և ասոր վրայ երկու քին միջև ծանր խօսքեր կը փոխանակին։ Հետեւեալ առաւօտուն Հաֆիզ էֆէնտին Բայիֆ էֆէնտիին տունն երթալով, անոր հօրեղբայրն, որ դուռը բանալու իջած էր, դանակով մը գլխէն կը զարնէ կը վիրաւորէ, և վեր երթալով, քունի մէջ եղող Բայիֆ էֆէնտին ալ նոյնպէս գլխէն կը վիրաւորէ։

Բայիֆ էֆէնտին քանի մ'օր վերջը մեռաւ, և Հաֆիզ էֆէնտին, որ առջի բերան երաշխաւորութիւն տալով ազատած էր, իբրև մարդասպան վերստին բռնուելով բանտարկեցաւ։

——

Վաղբէթ լրագիրն իւր այս աւուրթուով ուրախութիւնամբ կը ծանուցանէ թէ «Անատոլուի նահանգաց համար» Ապէտին փաշային առդեսպան ուղղեալ ծանուցագրին մէջ առաջարկած «չարժական դատարանաց» դրութիւնը Գերմանիոյ մէջ ջերմ հաւանութիւն դտեր է։

——

Զորեքշաբթի իրիկուն ժամ 3ին միջոցները Բերա խորհանճեանց տունը ձերնտարիէն դոպեր մտեր են, բայց խնայուելով՝ ժամանակ չեն ունեցեր բան մը վերցնելու և փախեր են։ Իսկ խորհանճեանք իսկոյն ոստիկանութեան խնայ տալով, Պահրի պէյ քաղաքագլուխ ոստիկան գլուխներով հասեր և քովի կասկածելի տունը պաշարելով, կոխեր և մէջէն երեք մարդ հաներ է, որոց տուած պատասխաններէն և այլ նշաններէ հասկցուեր է գողութեան փորձին հեղինակները լինելնին, հետեւաբար ոստիկանութեան բանտը տարուեր են։

——

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ կաղուածական տրոց վերաբերեալ վերջին որոշման վրայ, ասոնց տրոց հասոյթը 17 միլիոն ղրուշէն 21 միլիոն ղրուշի եղած է։

——

Նախընթաց օրը Սէլանիկէն պատական շոգենաւով 25 աւազակ բերուեցան, զորս կայսերական զօրքերը բռնած էին Թուրքօ-հելլենական սահմանագլխոյ վրայ։

——

Կըսուի թէ Գաղղիայէն փախուած բաղմութիւն ճիղութիւնք վերջին օրերս Կ. Պոլիս եկած են՝ Աբեւելիոյ մէջ հաստատուելու նպատակաւ։

——

Մայրաքաղաքիս լրագրերէն մին կը ծանուցանէ թէ Էմին-Էֆենտի հրապարակին վրայ կամրջին դլուխն մօտ դանուող պարապ դեռնին կանդունին 50 լիրա տուեր են։ Բաղաքապետութիւնն յիշեալ դեռնին վաճառումէն դոյանալիք 15,000 ի չափ լիրան Կ. Պոլսոյ փողոցներուն շինութեանը պիտի յատկացնէ։

——

Բանկողթի բնակեալ յիսուն տարեկանի մօտ տիկին մ'երեք օրէ ի վեր անյայտ եղած է։

——

Ձերիտէի հավատիս թուրք լրագրին արտօնատէր և խմբագրապետ Ժողէֆ էֆէնտին երեկ մեռաւ։ Հանգուցեալն երեսուն տարի աւելի Օսմանեան լրագրութեան ծառայած էր և մինչ թուրք խմբագրութիւն

դրբաց հետ բարդաւանմամբ ամենէն ոգեմտիան էր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆ

Երէկ իրիկուն դոցուեցաւ		11, 9
Այս առաւօտ բացուեցաւ		11,14
Կէս օրին		11,10
Բանկի երեսփոխանի	Գիր.	32,
Թղթադրամ	Օսմ. լիր.	1215
Թրամուայ	»	350

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹԻՑ

3 Ցուլիս

Սասիկիթ ժէնէրալ	Անգլ. լիր.	4·20
» Փոխանակութեան	»	3, 3
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	7, 5
Բրէսի ժէնէրալ	»	3,25
Փոխ. 1865	Գիր.	—,
» 1865	»	58,
» 1869	»	57,
» 1872	»	19,50
» 1873	»	54,50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

4 Ցուլիս

Անգլ. լիրա	ղրշ.	110 9
Նորոլէան ոսկի	»	88 8
Խրիսթոֆլ Ռուս	»	91
Ռուսական թղթադրամ	8 բալ. 75 բարիք	
Գարբիկ	ղրշ.	51 20
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 12
Հինգնոց	»	215
Վեցնոց	»	128 20
Մէճիտիք	»	212
Գրինտ	»	555
5 փարանոց	»	220

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը Չորեքշաբթի օրը Գաղղիոյ Հանրապետութեան ծանին առթիւ. մայրաքաղաքիս Գաղղիական դեսպանին այցելութեան երթալով՝ յանուն Հայ ազգին խնդակցութիւն յայտնեց և ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Գաղղիական մեծ և վեհսիրտ ազգին համար, որ ամենէն առաջ մարդկութեան իրաւունքը նուիրագործած, և ամեն առթի մէջ մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան դասը պաշտպանած է՝ շատ անգամ իւր իսկ շահերը զոհելով։

——

Ինչպէս որ մեր Չորեքշաբթի աւուր թուով ծանուցած էինք, երէկ դպրոցական հանդէս մը կատարեցաւ Բոպէրմեան վարժարանին մէջ։ Սրբազան Պատրիարքն հրաւիրուած լինելով, իւր կողմէ փոխանորդ ղրկած էր Բերայի քարոզիչ Աբժ. Տ. Ներսէս վարդապետ Ասլանեան և Աբժ. Տ. Յովհաննէս քահանայ Մըկրտեան։ Երեք Հայ և չորս Պուլղար ուսումնարան աշակերտներ կայազիր ստացան։ Բաղմաթիւ Հայեր ներկայ կը դտնուէին այս շքեղ հանդիսին, ուր Հայերէն ճառեր ևս խօսուեցան։ Այսօր նամակ մ'ըստացանք, որ այն հանդիսին մանրամասն նկարագիրը կը հաղորդէ մեզ։ և զոր մեր յաջորդ թուով պիտի հրատարակենք։

——

Բաղէշէն եկած հեռագիր մը Գերմամբրէ եպիսկոպոսին տեղւոյն առաջնորդ ընտրուիլը ծանուցած էր։ Սակայն Գերմամբրէ եպիսկոպոս Մշոյ Ս. կարապետի փոխանորդը լինելուն պատճառաւ, ազգային վարչութիւնը Բաղէշեցւոյ ըրած ընտրութիւնը չվաւերացուց։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հելլենաց վրայ Եւրոպիոյ մէջ համակրութիւնն օր քան զօր կը մեծնայ։ Ֆամանակաւ Յունաստանի վրայ երդիծական գործ մը գրող Պ. Ֆամին Ապու ոյժմ Հելլենաց վրայ համակրական լեզուաւ յօդուած մը կը հրատարակէ, առարկելով թէ իւր երիտասարդութեան ժամանակ երիտասարդ ժողովրդեան մը վրայ խիստ գատողութիւններ ըրած էր։ Երիտասարդութիւնը՝ խակ պատուղներու կը նմանի, որ իրեն դառնահամութիւնն ունի։ բայց ոյժմ թէ՛ Պ. Լ. Ապու և թէ՛ Հելլենական ժողովուրդն հասուն հասակի մէջ են, և Դաղղիայի հեղինակը կը խոստովանի Հելլենաց նշանաւոր յատկութիւններն։ Անդղիացի Պ. Ճէպ անուն հեղինակ և վարժապետ մ'այ երկու տարեխօսութիւն ըրած էր, մին Յունաստանի յառաջդիմութեան վրայ, և միւսը՝ "Պայրըն ի Յունաստան" տիտղոսով, զորս ի մի հատոր ձուլելով հրատարակած է։ Ժամանակաւ Յունաց վրայ խիստ գատողութիւններ կը լինէին։ Բիւզանդեան կայսրութիւնը մանաւանդ չէր խնայուեր։ բայց ահա Պ. Ճէպ Բիւզանդեան կայսրութեան վրայ եղած սխալ զաղափարները կ'ուղղէ և դանոնք կանխակալ կարծիք կը համարի։ Ուրիշներդ դարէն մինչև երկոտասաներորդ դարը, կըսէ Պ. Ճէպ, կ. Պոլիս ուսմանց և քաղաքակրթութեան հանդիսարան եղաւ, որոյ նմանն աշխարհի մէջ բնաւ ուրիշ տեղ մը չկար այն ժամանակ։ Եւրոպա տակաւին բարբարոսութեան և նորածին աւատականութեան մէջ ընկղմած էր։ Ասիոյ մէջ Մահմետականութիւնն աշխարհակալել սկսած էր, մինչդեռ Բիւզանդիոն խաղաղական արուեստից և մտաւորական զարգացման մէջ կը յառաջդիմէր։ Սարին կամ Բիւզանդեան կայսրութեան Յոյներուն մեղկութիւնն առած մը դարձած էր։ բայց Պ. Ճէպ կը պնդէ թէ քանի մը դարեր Բիւզանդեան բանակն աշխարհի ամենէն ընտիր զօրքը կը կազմէր։ ոչ Սարակինոսք և ոչ Պուլղարք կրցած էին անոր յաղթել։ Ըստ Պ. Ճէպի, այն յանիրաւի զրպարտեալ Բիւզանդեան կայսրութիւնն Եւրոպիոյ դուռները պահպանեց և Արևմուտեան Եւրոպիոյ զարգացման ժամանակ տուաւ։ Երեք անդամ թշնամին Բիւզանդեան կայսրութեան վրայ յարձակեցաւ, որ չորս հարիւր տարի մաքառեցաւ։ Պարսից յաղթեց, Սարակինոսները վանեց, և երբ երրորդ անդամ Թուրքերն յարձակեցան, այն ժամանակ չորս հարիւր տարուան պատերազմէ մը յետոյ ինկաւ ու կործանեցաւ։

Արդ՝ Յունաստանի նկատմամբ Պ. Ճէպ իւր ուղղորութեան նկարագիրը կընէ և կը հաստատէ թէ Հելլենք հաղիւ անկախութեան պատերազմէն ելած՝ հասարակային կրթութիւնը վերակազմեցին, և այժմ Յունաստան ասոր համար իւր եկամուտից հարիւրին հինգը ծախք կընէ, որ՝ համեմատաբար՝ Դաղղիոյ, Իտալիոյ, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ հասարակային կրթութեան համար յատկացուցած դումարէն աւելի է։

Դժբաղդաբար, մինչդեռ Յունաստանի նպաստաւոր հրատարակութիւնները կը շատնան, Թուրքիոյ նպաստաւոր հրատարակութիւնները կը նուազին։ Ժամանակ մը Անդղիոյ դրամական լրագիրք կ'ըսէին թէ դոնէ Թուրքիա իւր պարտուց տոկոսները կանոնաւորապէս կը վճարէ, մինչդեռ Հելլենք իրենց անկախութեան պատերազմին ժամանակ ըրած փոխառութիւնը չէին ճանչցած։ Բայց Հելլենական կառավարութիւնն այն փոխառութեան արժէքը թոյլ տէրերուն հետ անցեալները նոր կարգադրութիւն մ'ընելու քաղաքականութիւնն ունեցաւ, և կարծեմք առաջին կարօնը Լոնտրա ղրկեց։ Իսկ Թուրքիա իւր վերջին բարեկամներն անդամ կորուսանելու վրայ է դրեթէ։ Այսոր մի օրինակը նորերս տեսնուեցաւ Տեպրրոպրին մէջ, ուր Օսմանցի պետական մարդու մը տիտղոսն առնող դրուչ մը կը փութար Եւրոպական դիւանագիտութեան դաս մը տալ, և անոր Արևելից վերակենդանութեան համար ըրած ջանից անյաջողութիւնը հասկցնել։

Այս Պետական մարդը կը ժխտէ Թուրքերուն կամ Թուրքիոյ դոյութիւնը, և կը պնդէ թէ միայն իսլամութեան մեծ և ուղղափառ եկեղեցին կայ։ Եւրոպա՝ Իսլամութեան դինուորական Պապութիւնն աշխարհական պարզ պետութիւն մը ճանչած է եղեր սխալմամբ, և հելլենական այս տեսակէտով անհնար կը համարի որ Թուրքիա հաւասարութիւն ընդունի, ինչպէս Պապը չը կրնար Մահմետական մը եպիսկոպոս կարգել։ Այս պատճառաւ, կ'ըսէ, Քրիստոնեայ պաշտօնատարները շատ անդամ դոհութեամբ մէկ կողմ կը դրուին։

Կարելի է ենքնակոչ Օսմանցի Պետական մարդն այն պաշտօնատարներէն մին լինի, որ իւր փառասիրութիւնը չկրնալով յագեցնել, հիմայ գտնէ Տեպայի էջերուն մէջ իւր կերքը կը յագեցնէ, Եւրոպական դիւանագիտութեան Մենտոր լինելու թեկնածելով։

Հասարակային կարծեաց այս փոփոխութենէն կրնայ մակաբերիլ թէ մերթ ընդ մերթ Եւրոպիոյ մէջ հայոց անցելոյն և ներկային նկատմամբ տեսնուած աննպատակ կարծիքներն ալ կրնան փոփոխիլ, եթէ Հայք ևս Յունաց պէս յառաջդիմութեան նշաններ ցոյց տան։

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԳՕ

Դաղղիոյ Մերակուտին մէջ հասարակուրդի դատապարտելոյ ընդհանուր ներում շնորհելու խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւն եղած ժամանակ, Պ. Վիքթոր Հիւգօ, որ անցուցած եօթանասուն և ութ տարիներուն հակառակ միշտ առոյգ և եռանդոտ է իւր ճառերուն մէջ, հետեւեալ համառօտ բանախօսութիւնն ըրաւ՝ ի նպաստ կառավարական առաջարկին.

"Բառ մը միայն պիտի ըսեմ։

"Յաճախ խօսեցայ ընդհանուր ներման վրայ, և խօսքերս թերևս բոլորովին չեն ջնջուած ձեր մտքերէն. դանոնք չպիտի կրկնեմ։

"Ձեզ կը թողում ինքնին կըրկնել ինչ որ ամեն ժամանակ՝ ի նպաստ և ընդդէմ ներման ըսուեցաւ իրողութեանց երկու կարգերուն մէջ, քաղաքական կարգին և բարոյական կարգին մէջ։ — քաղաքական կարգին մէջ, միշտ նոյն ոճիրներն, որք մէկ կողմէն միւսին երեսը կը դարնուին, և ամեն ժամանակ, ոյք որ լինին ամբաստանեալք, ոյք որ լինին դատաւորք, միշտ նոյն դատապարտութիւնք, որոց վերևն, ստուերին խորը, սա հանդարտ և տխուր բառը կը տեսնուի. "Ցաղթողք կը դատեն զյաղթեալս." — բարոյական կարգին մէջ, միշտ նոյն հեծութիւն, միշտ նոյն աղաչանք, նոյն ճարտարխօսութիւնք՝ գրգռեալ կամի դութ խանդաղատեալ, և ինչ որ վեր է ամեն ճարտարխօսութենէ, կանայք՝ որք իրենց ձեռքն յերկինս կը հանեն, մայրեր որք կուլան։ (Ցոլուն։)

"Ես միայն ձեր ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրեմ իրողութեան մը վրայ։

"Պարոնայք, յուլիսի 14 ը դ օրը տօն մ'է. ձեր այսօրուան քուէն այդ տօնին հետ յարաբերութիւն ունի։

"Ի՞նչ է այդ տօնն։ Ժողովրդային տօն մ'է այս։ Ցեսէք այն ուրախութիւնն որ ամեն դէմքերու վրայ կը վազի. լսեցէք այն մրմունջն, որ ամեն բերաններէ կ'ելնէ։ Ժողովրդային տօնէ մ'աւելի բան մ'է այս. աղգային տօն մ'է այս։ Ցեսէք այս դրոշները, լսեցէք այս ուրախութեան ձայներն. աղգային տօնէ մ'աւելի բան մ'է այս. տիեզերական տօն մ'է այս։ Ամեն ճաշատաներու վրայ, Անդղիացի, Սպանիացի, Իտալացի, նոյն եռանդեան նշանները կը տեսնուին. ոչ ևս օտարազգի կայ։

"Պարոնայք, յուլիս 14 ը դ օրը մարդկային տօն մ'է։

"Դաղղիոյ տրուած է այս փառքը թէ Դաղղիական մեծ տօնը բոլոր աղգաց տօնն է։

"Միակ տօն։

"Այն օրն, յուլիսի 14ին, աղգային ժողովէն վեր, յաղթական փարիզէն վեր, դերագոյն ճառագայթման մը մէջ կանգնած էր ղեմք մը, որ քեզմէ, ո՞վ Հայրենիք, մեծ էր, — այն է՝ Մարդկութիւնը. (Ֆոֆոհորուիկոֆ։)

"Այո՛, այս Պաստիլին անկումը բոլոր Պաստիլներուն անկումն էր։ Այս միջնաբերդին փլումն ամեն բռնակալութեանց, ամեն հարբսահարութեանց փլումն էր։ Փբրկութիւն, լոյս էր, բոլոր երկիրը բոլոր խաւարէն դուրս կը հանուէր։ Մարդուն ընձիւղումն էր այս։ Այս չար չէնքին կործանումը բարւոյ չէնքին կառուցումն էր։ Այն օրն, իւր երկար տանջանքէն յետոյ, չարչարանաց այնքան դարերէն յետոյ, անհուն և պատկառելին Մարդկութիւն կանգնեցաւ, իւր ոտից վրայ ունենալով իւր շղթայներն և գլխուն վրայ իւր դահն։

"Արդ՝ Պարոնայք, ձեզմէ կը խնդրուի որ այդ մեծ օրն երկու կերպիւ տօնէք, երկուքն ալ օգոստափառ։ Անշուշտ չպիտի թերանք յայտմ։ Բանակին պիտի տաք դրոշն, որ միանգամայն փառաւոր պատերազմ և հզօր խաղաղութիւն կը նշանակէ, և աղղին պիտի տաք ընդհանուր ներումն, որ համաձայնութիւն, մուռայում, հաշտում կը նշանակէ, և որ բարձր, լոյսին մէջ, քաղաքային պատերազմէն վեր կը դնէ քաղաքային խաղաղութիւնը։ (Շո՛ք ըռ. — Կեցցէ՛։)

"Յուլիսի 14ը դ օրն ամեն գերութեանց վերջն էր։ Մարդկային այս մեծ ճիգն Աստուածային ճիգ մ'եղած է։ Երբ, բառերն իրենց բացարձակ իմաստով գործածելու համար՝ հասկցուի թէ ամեն մարդկային գործ Աստուածային գործ մ'է, յայնժամ ամենայն ինչ ըսուած պիտի լինի, աշխարհ ուրիշ գործ չպիտի ունենայ, բայց եթէ հանդարտ յառաջդիմութեան մէջ քալել դէպ ի վեհ աղագն։

"Պարոնայք, խաղաղութեան կրկին նուէր մ'ըրած պիտի լինիք այս մեծ երկրին. դրոշակ մը, որ ժողովրդին և բանակին եղբայրութիւնը կը բացատրէ. ընդհանուր ներումն, որ Դաղղիոյ և մարդկութեան եղբայրութիւնը կը բացատրէ։

"Փառք տամք Հանրապետութեան։

"Գալով ինձ, — ներեցէք որ այս յիշատակով վերջացնեմ խօսքս — Երեսուն և չորս տարի առաջ ես Դաղղիական բեմն, — այս բեմն, առաջին բանախօսութիւնս կ'ընէի։ Աստուած կամեցաւ որ առաջին խօսքերս յառաջդիմութեան և ճշմարտութեան համար լինին. այսօր ալ կը կամի որ ներկայ խօսքերս, — որք, եթէ տարիքիս նայիմ, արտասանելիք վերջին խօսքերս են թերևս, — դթութեան և արդարութեան համար լինին։" (Խորին յուզում և սաստիկ ծափահարութիւն։)

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԴԼԽԱՒՈՐ ՎՆԱՍԱԿԱՐՆԵՐՆ

(Շար. և վերջ տես թիւ 2662)

Բ.

«Երկրորդ վնասակար երկրագործութեան՝ անապահովութիւն։» Մինչև մեր ժամանակներս կառավարութիւնն իւր տասանորդական իրաւունքը վարձակալաց կը ծախէր. այսօր Նիկոմիդիոյ և այլ մէկ երկու դաւառաց համար իբրև տիպար և փորձ կանոնադրութիւն մը շնորհած է, որ վարձակալութիւնը ջնջելով երկրագործաց տասանորդական տուրքն արտավարի վրայ կը բաժնէ։ Այս կանոնադրութեան օրէնսդրական ոգին այն է՝ տասիճան արդարութեան վրայ հիմնեալ է, որ վարձակալութեան այնչափ տարբերութիւն՝ ի վեր բերած անհաւասարին տասանորդը մէկ տարուան մէջ մեռցուց։

Աւանն մը վարձակալներ իրենց ազահութեան տասարէգ բրած էին երկրագործին քրանթոր դաշտերը։ Զաւիլ, կամենալով ժամանակի, փոխադրութեան և ուրոց տեսակներուն դին յարմարցնելու մէջ տանակ անգութ մտահաճութիւններ կը գործէին վարձակալը, որ երկրագործին արիւնը կը քամուէր։ Այս վերջին կարգադրութիւնն՝ երկրագործին և տերութեան միջև մշատ խոշտանգ լէ գոլերն՝ որ ազգատը կը կողոպտէին և կառավարութենէն կը գողնային՝ վերցուց։ Այսուհետև փոխանակ տասանորդական բերքը տալու՝ գինը պիտի վճարէ երկրագործն իւր սեպհական արաէն, վեց անգամով վեց ամիսէն։ Ըսել է թէ հին օրէնք մը՝ որ փաստակար էր երկրագործութեան՝ նոր եղաւ։

Երկրագործն՝ ըստ նոր կանոնադրութեան՝ ո՛րչափ լաւ գործածէ իւր արտերն՝ այնչափ աւելի պիտի շահի՝ և այնչափ դիւրաւ պիտի վճարէ իւր պարտքը։ Բայց փոխանակ արմատեայ դրամ պիտի կրնա՞յ վճարել, հոս է դժուարութիւնը։ Եթէ ճշակութեան կարենայ հոգատանիլ՝ և իւր բերքէն յաւելցուցեալով դրամ դոյացնել՝ դժուարութիւն չմնար։ Բայց պիտի կարենա՞յ արժանապէս իւր բոլոր արտերը գործածել, չեմ յուսար։ Երկրին մէջ յերեւոյց Զերքեզ, Ապաղա և այլ ազգ դաղթականաց, անապահովութիւնն այնչափ տիրած է, որ գիւղերէն քիչ մը հեռի դեռևներ հեղգհեղգ սկսած են անմշակ մնալ. որովհետև յիշեալ դաղթականները միշտ գիշեր և ցերեկ կը պարտին, և ուր պատեհութիւն գտանեն, կամ եղէն, կամ սերմն կամ հագուստ և կամ կարասի, անպատճառ կը կողոպտեն կ'առնեն։ Երկրագործութեան այս վնասակարները իրենց բոլոր ապրուստը գողութեան և տարի կապած են. ոչ ձի կը թողուն և ոչ եզն։ Դժբաղդաբար, մեր կողմեն Զերքեզաց վրայ խօսելով՝ այնչափ ծոյլ են, որ բոլոր կեանքերնին իշամեղուներու պէս վատակասէր մեղուաց ջանքն ուտելէն կախուած են. բնաւ չեն աշխատիր. ցորեկները շաբքը կը պառկին, գիշերները ամեն կողմ կը ցրուին. բոլոր դրամագլուխին ձի մ'է. երբ գողութեամբ ձի մը ձեռք բերին, տպրուստի ամեն միջոց ձեռք բերած կը լինին։ Հին բնակչաց ո՛ր դիւղ որ փնտռես, առջի ժամանակին հետ բաղդատմամբ հարիւր ձիէն հինգ մնացած չէ. ձին՝ որ երկրագործութեան առաջին գործիքն է՝ երբ երկրագործին ձեռքէն կ'առնուի, պիտի պարտաւորի ստրը ծանր կենդանիներու յանձնել իւր բոլոր փոխադրութիւնները. թէև այս կենդանիներն ալ գոյութենէ փոխանակ սատան չեն։ Իսկ բոլոր Զերքեզք առանց բացառութեան մէկ մէկ ձի ունին, որ շաբունակ հեծած ասդիս անդին առանց գործ մը ունենալու շարունակ կը պտրտին։ Քանի որ այս մարտիսի չափ վնասակար դաղթականներն անպատիժ ամեն սոսկալի ոճիր կը գործեն, քանի որ երկրագործը գիշեր ցերեկ երկիւղի մէջ է ձեռքի անասնոց և գործիքներուն և սերմանց համար, քանի որ արտերն այս պատճառաւ անմշակ պիտի մնան, արտավարի վրայ բաժնուած տուրքն ի՞նչպէս պիտի կրնայ վճարել երկրագործը։ Այս կողմի ժողովրդը՝ Հայ և Ցոճիկ և Թրքոյ՝ աշխատասէր և խաղաղասէր է յոյժ, բայց հեղգհեղգ երկիւղ կայ թէ այս աւտարաբարոյ դաղթականաց բարքը տկամայ պիտի օրինակեն, որով անբարոյականութիւնը տիրէ ամեն դիւղ։ Երբ ժողովրդեան մը բարքը մէկ անդամ աւրուի, գոյն շակերն ո՛րչափ երկար ժամանակի գործ է։

Միայն այսչափ չէ անապահովութեան վնասն երկրագործութեան վրայ։ Երկրագործ մը՝ որ այսնոր կանոնով իւր սեփհականութեան տրոց վրայ երկու կամ երեք պատիկ յաւելուած մը դրամով վճարելու պարտական եղաւ, պիտի պարտաւորի իւր բերքէն մաս մը բան հանել և տանիլ քաղաք մը ծախել։ Սակայն ճանապարհներու վրայ ալ ապահովութիւն չկայ. արդէն փոխադրող անասնոց թիւը նշանակելի պատճառաւ ա՛յնչափ նուազած է, որ փոխադրելի բեռանց համար առաջին ժամանակին երկու երեք աւելի պիտի ըստանալ։ Փոխադրութեանց դժուարութեան համար ընդունայն տեղը վճարած ծախքերն աւելորդ ծանրաբեռնութիւն պիտի լինի երկրագործին։ Այս դժուարութիւնը պատճառ պիտի ըլլայ՝ որ երկրագործն իւր փոխադրութիւնը միշտ պատեհ ժամանակի պահելով՝ բաժանեալ տուրքը ճիշդ ամսօրեայ բաշխմամբ չպիտի կրնայ վճարել, և երբ քանի մ'ամսոյ տուրքը մէկ անդամով վճարելու համար համեմատաբար նոյնչափ աւելի քանակութեամբ բերք քաղաք տանիլ պիտի պարտաւորի, փոխադրութեան ծանրութիւնն առած պատեհութեան հետ բաղդատուելով՝ դժուարութեան ժամանակը փոխուած միայն պիտի ըլլայ, վերցած չպիտի ըլլայ։ Ասիկա միայն փոխադրութեան կողմանէ կրելիք դժուարութիւնն է. ասոր վրայ յաւելցուր ռամիկ երկրագործաց աւուծախի անտիրաձ և անսովոր տրամադրութիւնը, փոխանակ բերքի դրամ վճարելու պայմանն ալ անոր ծանր պիտի դայ։ Դրամ ունենալու միջոցը վաճառականութիւնն է, մեր երկրագործաց մեծագոյն մասը վաճառել չդիտեր, իւր բերքէն աւելորդ մաս մը առանց իւր անտեսական վիճակին վնաս դալու ծախել և դրամի փոխարկել հանելուկ է իրենց համար. ասանց համար է այն հռչակաւոր առակը «եա՛ պէնիմ օտունո՛ւմ։» Այս պարագայն, որ ռամկին տգիտութեան և անտրամաբան վիճակին կը վերաբերի, աւելի յարմար էր՝ առաջին յօդուածիս մէջ յիշել, բայց նկատելով՝ որ եթէ ապահանիչ, ծոյլ և իշամեղու դաղթականաց աւաղակութեան վախճան տրուի կանոնաւոր ոստիկանութեամբ, այս ադիտութիւնը շուտով կը փարատի, յարմար սեպեցի անապահովութեան յառաջ բերած վնասուց կարդը դասել։

Անցեալներն հրատարակուեցաւ՝ թէ Լաղ և Կիւրճի դաղթականներ բաւական մեծ բաղմութեամբ պիտի փոխադրուին Նիկոմիդիոյ նահանգը։ Հին աւաղակաբարոյ դաղթականաց վրայ երբ ասանք ալ պիտի աւելնան, երևակայէ՝ թէ ինչ պիտի ըլլայ երկրագործ ժողովրդեան վիճակն։ Արդէն այս նահանգը բաւական բաղմութիւն լցուած է, բաղմամարդ Հայ դիւղացիք այնպիսի անբեր, ապառաժուտ և անելանելի բարձրերը դիզուած են, որոց բոլոր ապրուստը միմիայն շերամատաձութեան կապուած է, և այս մշակութեան ճիւղն ալ համատարած յաւութեամբ այնչափ անապահով վիճակի հասած է, որ նոյն դիւղացիներուն անտեսական վիճակը բոլորովին անստուգութեան մէջ ձգած է։ Աբքուն տրոց խիստ մեծագումար մնացորդն այս դիւղացոց վրայ ծանրացած կեցած է. եթէ այսօր չէ, վաղը անպատճառ պիտի գաղթեն՝ դաշտերը. բայց եթէ դաշտերն ալ լցուին՝ որ արդէն պարապ չեն, ինչպէս պիտի կրնան ապրիլ ասանք։ Պարտիզակ, Քուրապէլէնկ, Օրթաղիւղ, Ղընճըլար, Մահալըճ, Ասլանպէկ, որ ամենանուագ թուով 6-7000 ընտանիքէ կը բաղկանան, այս ենսոսդ վիճակին մէջ են, բնակած և զորձած երկիրներն անանկ անբեր և խորտուբորտ երկիրներ են, որոց եթէ տասանորդական տրոց դումարը քննես, ըստ երդ., հարիւր դահեկան չլցուներ, ասկէ կրնայ

բաղդատութեամբ գանուիլ՝ թէ օրչափ փոչ և անպուտակաւ բերք ունին։

Այս ընկերները՝ որ Երբեմն երկրին բարբարոսական վիճակէն դիրենք ազատով պահելու համար այս անբեր աղուտաժուռաները ակամայ բնակելով՝ և բազմանալով իրենց տուրքերը չկրնալ վճարելու և հետևապէս մուրացութեան դիմած ըլլալու վիճակին հասած են, պէտք է փոխադրուելիք Լաղերուն և Դիւրճինեանուն տեղերը ցրուել։ Որովհետև գիւղացիներուն տարուսին ամենէն բնական և յաջողակ հիմն երկիր և անասուն է, մին իրրև շահեմարան, միւսն իրրև գործարան, այս ըսած գիւղերուս մէջ տասն ընտանիքէ մին կամ երեք տուն մը պահելու չափ ոչ դեռ մին ունի և ոչ բերք։ Կարելի՞ է որ ասոնք ապրին այսուհետև.— չա՛տ դժուար։

Եթէ ստուգիւ նոր դաղթականներ պիտի դան լցուին այս երկիրը՝ որ արդէն տեղացի ժողովրդեան բաւական չէ, և ասոնք ալ իրենց լեռնական բարքին համեմատ աւազակութեամբ պիտի ապրին, անապահովութեան վիճակն աւելի ևս պիտի ծանրանայ խեղճ երկրագործին վրայ։ Այս նահանգէն դուրս Պիլէճիկի, Քէօթահեայի և Լակի-Շէհիրի կողմերն ա՛յնչափ բաց և անմշակ դաշտեր կան, ուր ժողովուրդը սակաւ և երկիրը շատ բերրի ըլլալով այսուհետ 30-40 դահեկանի ծախսած ցորենը հոն 7-10 դահեկանի կը ծախուի, նոր դաղթականներ հոն բնակեցուցնել աւելի լաւ է։ Եթէ տեղացի բերքին մնայ տեղացի ժողովրդեան ապրուստը, և ծովէն արմտիք չըդայ, ինչպէս սովորաբար կը պատահի, այստեղ ցորենոյ քաշը հարիւրի ծախուելուն բնաւ տարակոյս չկայ։ Ասիկայ նշան է՝ թէ կա՛մ երկիրը շատ անբերէ է, կամ բազդատմամբ ժողովուրդը խիստ բազմաթիւ։ այս երկու պարագայներէն օ՛րն ալ ստոյգ համարիմք, Նիկոմիդիոյ նահանգին մէջ նոր դաղթականներու համար բնակութեան տեղի չմնար։

Գիտնալ պէտք է որ երկրագործութեան այս երկրորդ վատթարացումը կամ անապահովութիւնն ամենէն ծանր է, բայց մեր առաջնութեան կղմանէ երկրորդ դասեցինք։ պատճառն՝ որ այս վատթարացումը բաւական քանի մը ամսոյ գործ է։ Մայրաքաղաքի մօտ գաւառի մը մէջ՝ ուր աւաղակաբարոյ դաղթականներ ոչ լեռներ ուներ խուսելու՝ ինչպէս Քիւրդերն, և ոչ կիրճեր բռնանալու, զանել ու կանոնել մեծ դժուարութեան գործ չէ։ օրինակ խաստութիւն, արդարութիւն և հոգողութիւն քիչ ժամանակէն կրնայ զգաստացուցնել այս չարերը, և միայն գողնալով ապրելու հեատմուտ այս ծոյլերը չաբաչար աշխատացուցնել իրենց կոխած հողոյն վրայ։ Բայց առաջին վատթարութիւնը՝ այն է ոգիտութիւնը երկրագործութեան վրայէ բառնալ՝ ոչ դիւրին գործ է և ոչ կարճ ժամանակի արդիւնք։ Գաւառի մէջ տիպար–ոգ արակներ կրնան ուսուցանել ժողովրդեան՝ թէ ինչպէս և ինչ գործել պէտք է երկրին վրայ։ Բայց մինչև որ այս միջոցով գիտնական երկրագործութիւնը յառաջդիմէ, օ՛րչափ ժամանակ ըսպասել հարկ է։ Բայց և այնպէս ուրիշ միջոց չկայ։

1880 յունիս 4 Խորէն Եպիսկոպոս
ՅԱրմաշ Հ. Վ. Աբմաշ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵԼՈՑ ԽՆԱՄՈՂ.
ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՑ
Գ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանեայց սովելոց Խնամող Կեդր. Յանձնաժողովը, իւր ձեռնային պարտաւորութիւններն և գարնանային վարուցանքն՝ ըստ կարելւոյն՝ աւարտել տալով՝ և եղանակին փոփոխմամբ նոր պարտաւորութիւններ ստանձնած, իւր բիւրաւոր թշուառներովն զբաղեալ, երրորդ յայտարարութիւն մը ի ձեռին, կուգայ այսօր ողջունել զդարուն, որով զուարճացեալ դաչտաց բազմացն ի վերայ առ այժմ դրեթէ միայն յոյս և խոտ կը բուսանի ի Հայաստան։

Անցաւ թեսի, կուսալի և խառնակութեանց ուտման եղանակն, անցաւ լեզահամ արմատաց և դիականցն գիշից լոփման ժամանակն, դադարեցաւ կըճախառն մանանայ և ոսկի կրծող ատամանց կրճտիւնն, արդ եկաւ ժամ խոտակերութեան։

Հայաստան աշխարհին հարիւրաւորքը սովամահ Հայ բնակիչն, ի ժամանակի այս մահաբոյն սենդականութեան, հայրական պարտուց զդացմամբն մղեալ, թէև երբեմն երբեմն անձնասպան և որդեսպան եղեալ, այլ ի պատիւ իւր նախնի բնաւորեալ կրթութեան և իւր հնարագէտ աշխատասիրութեան, երբէք իւր նմանուցն գիականն ոչ մերձեցաւ։

Այլ այսօր այս մարդն չարքան դառնալինն կը կորնչի, ոչ միայն ի քաղցէ. այլ և յախտէ, որոյ առաջին դարմանն հաց և աղ է, և առողջարար սնունդ, այլ աւա՛ղ, ո՞ւր է այս սնունդ։

Հրամայեց իշխանութիւնն, տեղափոխեցան Հայաստանի առատահունձ դաւառացն ոմանց ամբարք, սակաւ ինչ յագեցան Միջագետք, այլ թշուառ Հայոյ Հայրենիք, որչափ սովեալ, նոյնչափ և առատասեղան դաւառաց տէր, մերթ սառնամանեաց, տապ ողողմանց զէմ մրցիլ պարտաւորեալ, դեռ հացի կ'ըսպասէ։

Սէր, զութ. իշխանութիւն, ամենեքեան զիններցան զՀայաստան ի քաղցէ փրկելու, այլ ամենայն ձեռք կարկամեցան. զի Հայաստան լեռնային և տառնապատ ի ձմերան այնպիսի ապխարհ մի է, ուր անկարելի է դիմութեան մրատնել, եթէ նախատեսութիւնն մարդոյ նախապատրաստեալ ոչ տա կարապետէ։

Կեդր. Յանձնաժողովս կարի չատ այս տխուր ճշմարտութիւնն փորձեց։ Հրաբէր կարդաց բարեգործութեան, և երբ աշխարհ արդահատելով թշուառին, զթութեան դանձն երաց, հարկաւորեցաւ Յանձնաժողովս նպատակից այս սուրբ ազբեր հոսանքն չտիրուրել, զի մի՛ անօգուտ դրամոց իրրեւ հաւաքիչ դատապարտի, երբ անկարելի էր, յանմանխստութեան ձմերային, հեռաւորութեանց յաղթելով, զոսա օգտակարապէս մատակարարել։

Սակայն այսօր, որ սովն ալ յայտնի և աշխարհհանօթ է, որ օգնականութեանց և հաղորդակցութեանց ճանապարհք բաց են, ադատ և համարձակ իւր ազերսարկու ձայնն կը բարձրացնէ։

Այս առթիւ պարտ անձին կը հարմարի Յանձնաժողովս, ողորմած բարեսիրաց նոր նուէրներն չ'ընդունած, նախ իւր դանձուն մինչև ցարդ աւանդեալ նպատակաց գործածութեան համառօտ տեղեկութիւն մի տալ։

Յանձնաժողովս, Ամեն. Տեառն Տեսչն Ներսիսի Հայոց Պատրիարքի ի ձայն, յանկեան Բագիեղոնի ի 6 Յունվար 1880 կազմեալ, և ապա պիտոյից սահմանմամբ կեղրոնական ձեւն ու անունն ստանալու պարտաւորեալ կամաւորաց մի խմբակ, նախ Վանայ և գլխաւորապէս Պայազիտի և Ալաշկերտի աշխարհացն Հայոց օգնել ձեռնարկած էր, աշխարհք՝ որոյ բնակիչք, որպէս ծանօթ է ամենեցուն, ի յեսին պատերազմի նախ դարձեալ, ապա մնրադառնալ պարտաւորեալ, զուրկ յանասնոյ, զուրկ անդամ յերկրագործական կարեւոր գործեաց։ անմեան չքաւորութեան մէջ կ'ապրէին,

Կեդր. Յանձնաժողովն այս թշուառաց հաղիւ օգնել սկսեալ, երբ դիւրաին հանուրց եղբարց ողորմածութեան կը կարկաւէր, ահա հառաչանք հառաչանաց և օրհնութիւնք օրհնութեանց ձայն տուեալ, փոքուն Ասիոյ բազմաթիւ դաւառք անդէն ահաւոր կարօտութեան աղաղակ մի տարածին, որոյ՝ երկայն ատիսներ այս Յանձնաժողովն զրեթէ միայնակ պատասխանեց։

Ի լուս այս կարօտութեան ձայնից, Յանձնաժողովն թէև 1879 տարւոյ երաշտութեան տեղեակ էր, այլ փոքուն Ասիոյ բնութեամբն բարեբեր աշխարհին ի մէջ, որոյ դաւառացն ոմանք առատահունձ անդամ եղած էին, սովոյ ներկայութեան ոչ կարելով հաւատալ, զինքն առաւել զթանկութիւն դարմանելու կոչեալ կարծեց, սակայն խաբեցաւ։

Ճշմարտապէս սովեալ էին Փոքուն Ասիոյ բազում դաւառք, զի այլ և այլ պատճառք յորս անսովոր ձմերայնի խստութիւն՝ ամբարացն գաւառաց զրաւչութիւն արդիլած էին, զլխաւորապէս լեռնային և տառնապատ Հայաստանեայց աշխարհին մէջ։

Կարին, Բասենոյ դաշտ, Բաղեշ, Խլատուութեամբն աշխարհաձանօթ Պայազիտ, Ալաշկերտ, և Գարա քիլիսէ, հարիւրաւոր նօթի գիւղերովն Վանայ աշխարհ, Սղերդ, Տիգրանակերտ, Մարտին, Մուսուլ, և ի ծովափունս փոքուն Ասիոյ, գիւղօրայք Պիլէճիկի, Պրուսայի և Նիկոմիդիոյ՝ այս Յանձնաժողովոյ իւրեանց կարօտն յայտնեցին, և եթէ ոչ յագեցան, այլ պարզեւեալ արտասուքս նուիրաց ընծայմանն ոգւով մխիթարեցան։ (Շարունակելի)

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Բերա 3/15 յուլիս 1880

. . . Խմբագրապետ,

Ձեր պատուական լրագրին յուլիս 6 թուոյն մէջ (Ն. Տ.) կարդացի Պ. Խ. Ուղուրլիկեանի մէկ յօդուածը, յորում ճշդած էր ինչ ինչ սընկոց Հայերէն անուանց նշանակութիւնը, և ահաւասիկ քանի մը համառօտ դիտողութիւնք, զորս կը ներկայացնեմ նոյն յօդուածին վերայ, յուսալով որ հաճելի գործ մ'ըրած կը դանուիմ թէ արդէս յօդուածագրին և թէ Մասիսի բազմաթիւ ընթերցողաց։

"Խլեվ և "Խօլնֆան"։ Պ. Ուղուրլիկեանի ցոյց առած ստուգաբանութիւնքն ճիշդ են ըստ ամենայնի, և համեմատ իմ դատողութեան։

"Այծառ" կամ "Այծար"։ Այս բառս կը յիշուի առանց վկայութեան ի Նոր Հայկազեանին, որ կը գրէ. "Այծառ" կամ "Այծար", անուն ծառոյ. տես ի բառն կաղամախ. բայց ի բառն կաղամախ չի յիշուիր ոչ Այծար և ոչ Այծառ։ Շատ հաւանական է Պ. Ուղուրլիկեանի տուած ստուգաբանութիւնն, որ կը մերձեցնէ այս բառս Յունարէն "Ե՛զիրօս" կոչուած կաղամախին։ Պ. Ուղուրլիկեան կըսէ որ "Ե՛զիրօս" Յունարէն "այծ" նշանակող "Էքս" բառէն չինուած կ'երեւի. եթէ կ'ընդունին Յունագէտք այս ստուգաբանութիւնս, չէ ինչ անյարմար որ "Այծառ" և ոչ "Այծար" նոյն "Է՛զիրօս" բառին Հայերէն համանշանակն ըլլայ, իբր "Այծ ծառ", "այծի ծառ"։

"Կանեփուկ"։ Հանճարեղ անդրադարձութեամբ Պ. Ուղուրլիկեան կը նոյնացնէ այս թուփս, (զոր կը յիշուի Եղնիկ իւր "ընդդէմ աղանդոց" մատենեան մէջ), (Ակնիս–դասդիս) կամ Դաղղիերէն (Կադիլիէ) կոչուած թփոյն հետ։ Փափաքելի էր որ Եղնիկ աւելի մանրամասնաբար նկարագրած ըլլար զայն, որպէս զի բնաւ երկբայութիւն չը մնար "Կանեփկին" և "Ակնիս—դասդիս" ի կամ "Կադիլիէ" ի նոյնութեանը։ Կուզեմ միայն ճշդել մէկ կէտ մը. Պ. Ուղուրլիկեան կըսէ թէ Կանեփուկը "թուփ մ'է "դեղին ունդով", կասեցուցիչ ցանկութեան. կողբայիէն զատ՝ կարծեմք՝ ուրիշ և ոչ մի Հայ մատենագիր կը խօսի Կանեփուկին վրայ։ Բայց կողբային չըսեր թէ Կանեփուկն "դեղին ունդ" ունի, այլ թէ "Կանեփուկն թուփ ինչ է, որոյ սերմն նորա "դեղ" է, և նոյն դարձեալ կասեցուցիչ ցանկութեան". տես տպ. Վենետիկոյ, էջ 67։ Ոչ ապաքէն այս "դեղ" բառս է որ սխալմամբ "դեղին" կը գրուի Առաքեան Բառադրոյ առաջին և երկրորդ տպագրութեան մէջ, որ կըսէ. "թուփ մը, հունը "դեղին", տաքութիւնը պաղեցնող", և յոյժ առած է Պ. Ուղուրլիկեան։

"Ակբաղուկ"։ Որով որ սկսեր էր Պ. Ուղուրլիկեան իւր հետազօտութիւնքը, ես անով կնքեմ իմ դիտողութիւնքս։ Արդէն յօդուածագիրը կը հաւանի Առաքեան բառարանին տուած մեկնութեանը որ կը գրէ. "Ակբաղուկ". բժշկական արմատ մը՝ ծաղիկն անուշահոտ. տես. "քեսպի օթու", և չընդունիր իմ կարծիքս։ զոր յայտնած էի "Հայկական բառաքննութիւն" գրքուածիս մէջ, յորում երկբայանօք և եթէ մերձեցուցած էի "Ակբաղուկ" բառը Լատիներէն "Հիպնոգուս" բառին։ Բայց խնդիրը պարզ է. նախնիք օտար բառով կոչած են "Ակբաղուկ" "Եւխարու" կամ "Ալ ջիրոյ" երբ որ յաջողինք գտնել այս "Եւխարու" կամ "Ալ ջիրոյ" բառերուն ստոյգ ձեւը և օ՛ր լեզուաւ ըլլալը, այն ատեն կը ճշդուի Ակբաղուկին ալ նշանակութիւնն։ Ահաւասիկ երկու վկայութիւնք ի նախնեաց "Ակբաղուկ" բառին. "Եւխարու". "Ակբաղուկ" բառք Գաղիանոսի. "Ալ ջիրոյ" Ակբաղուկի հունատ. Ասլամ կոմանճի»։ Անդ սխալ կը թուի "Եւխարու", փոխանակ գրելու "Եվ սիրու", որու կերպաշխաւորէ "Ալ ջիրոյ" (անշուշտ արաբական) գրութիւն. իսկ ԺԴ դարու բժշկաբան մը կը գրէ. "Ալ չատհ. Ասպուզան"։ Ոմանք "Ակբաղուկ բառը կը մեկնեն նաև Ակա պղնձոյ, կամ "Հաւու ծիրա", այս նշանակութեան անհիմն ըլլալը ցուցած եմ Հայկական բառաքննութեանս մէջ. հոն կուզարկեմ զընթերցողս։

Հաճեցէք ընդունիլ, Տէր խմբագրապետ, անկեղծ յարգանաց հաւաստիքը։ Նորայր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. Պոլիս 30 Յունիս 1880

. . . Խմբագրապետ.

Կիլիկեան ընկերութեան Ընդհ. ժողովն իւր 1880 յունուար 27ի նիստին մէջ Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արևելեան և Կիլիկեան ընկերութեանց միացման սկզբունքն ընդունելոյ միաձայն հաւանութեամբ, և փետր. 24ի նիստին մէջ քննութեան առնելով երից ընկերութեանց մի քանի անդամներու կողմէ պատրաստուած յունուար 16 ամսաթուով անպաշտօն պայմանագիրն ու կանոնադրական ծրագիրը, լիազօր Յանձնաժողով կարգեց զՊ. Գ. Ապասլլան, Յ. Արշակունի և Մ. Զերազ դաղանի քննարկութեամբ, պաշտօն տալով նոցա ներկայացեալ ծրագիրն ու պայմանագիրը հիմ բռնելով և մինչև աւելի օր ընկերաց կողմէ արուած դրաւոր առաջարկները նկատողութեան առնելով՝ բանակցիլ Արարատեան և Դպրոցասիրաց-Արևելեան լիազօրաց հետ, և միութիւնը կնքել վերջնապէս։

Կիլիկեան լիազօր յանձնաժողովն իւր բանակցութիւնքն աւարտած լինելով, պայմանագրին Գ. յօդուածին համեմատ մայիս 4ին ընկերութեանս 40 պատուիրակներն քուէից բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան. սոքա միանալով Արարատեան և Դպրոցասիրաց-Արևելեան ընկերութեանց պատուիրակաց հետ, մայիս 18ին ընտրեցին Միացեալ-ընկերութեանց Կեդր. ժողովոյ 72 անդամներն։

Միացեալ-ընկերութեանց Կեդր. ժողովոյ դիւանն իւր յունիս 4 թուագրեալ նամակաւ պաշտօնապէս մեզ հաղորդած է թէ՝ Միացեալ-ընկերութեանց Կեդր. ժողովը յունիս 4ին իւր առաջին նիստն ընելով «Միացեալ ընկերութիւնք Հայոց» անունն առած, իւր պաշտօնական մարմիններն ընտրած և իւր օրինական կազմակերպութիւնն ըստացած է, հետևաբար նկատելով որ Հայոց Միացեալ-ընկերութիւնք նպատակ ընտրած են «Հայաստանի և Կիլիկիոյ մէջ կրթութիւն ծաւալել,» նկատելով որ ըստ Ս. յօդուածի պայմանագրութեան՝ երեք ընկերութեանց նախապէս կնքած պայմաններն պիտի գործադրուին, ինչպէս և իրենց պարտքն ու պահանջը ամբողջապէս պիտի յարգուին Միացեալ-ընկերութեանց կողմէ, նկատելով որ Միացեալ-ընկերութեանց կազմութեամբ նախորդ ընկերութիւնք դադարեալ են, Կիլիկեան ընկերութիւնս «Միացեալ-ընկերութիւնն Հայոց» իւր գործոց օրինաւոր շարունակողն կը ճանաչէ և նմա կը յանձնէ բոլոր իւր գործողութիւններն, ծանուցանելով միանգամայն պաշտօնապէս ընդհանուր ազգին թէ՝ Կիլիկեան ընկերութիւնս՝ չ'ունի առանձին գոյութիւն ունի, թէ յետ այսու նուէրք պէտք է ուղղուին առ Տնօրէն Ժողովն Միացեալ-ընկերութեանց Հայոց, և ամեն յարաբերութիւնք այդ մարմնոյն հետ կատարուին։

Քաղցր է մեզ յուսալ թէ ազնիւ ազգայինք՝ ինչպէս ամեն առթի մէջ չեն դլայած իրենց հզօր աջակցութիւնը նուիրել նախորդ երից ընկերութեանց, պիտի փութան քաջալերել նաև նորակազմ միութիւնն, և չդլանալ իւրեանց յարատև աջակցութիւնն առ նորա Տնօրէն-Ժողովն, որոյ գործողութեան առաջարկն ուրախ ընդարձակած լինելով, պաշտօնն ևս կրկնապէս ծանրացած է։

'Ի Դիմաց Գիւանի Ընդհ. Ժողովոյ
Կիլիկեան-ընկերութեան
Ատենադպիր Դեր-Ատենապետ
Հրանդ Աւետիսեան Եղիշէ Ի-ինճեան

ՍՈՎԵԼՈՑ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ
Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵԼՈՅ
ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ի ՅԻՆԻՍ ԵՒ Ի ՊԱՂԱՏ

(Շար. տես թիւ 2662)

Գարամանեան Անդրէաս էֆ. ձեռ.	
Թադէոս Առաքելեան	25
Ա. Գարամանեան	50
Մհտ. Ռուբէն Մկրեան Զէյտիլիկի	20
Խաչիկ Կարապետեան »	20
Գաբրիել Էօրմէեան	20
Յարութիւն Սրապեան	20
Մհտ. Յովհ. և Յարութիւն տափրիչ	10
Գարեգին Ոսկանեան	50
Մկրտիչ Գրիգորեան	20
Մհտ. Մինաս Աշճեան	20
Սինէմ Յովհաննէսեան դինապան	20
Մհտ. Հեմմամ Կարապետեան	5
Հայկ Ճանիկեան	20
Ոմն	10
Գէորգ Զօրայեան	20
Բիւզանդ Գրիգորեան	20
Մհտ. Մելքոն Մարտիրոսեան	20
Սահակ Յովհաննէսեան	20
Մհտ. Համբարձում Զայլաքեան	10
Մարտիրոս Զադմպլեան	10
Կարապետ Թաշճեան	40
Սահակ Կ. Փամպուքճեան	50
Սարգիս Հասըլճեան	5
Միսաք Աբրահամեան	10
Մհտ. Մարկոս Շաղճեան	10
Գէորգ Ճրճրեան	20
Եսրկի Եսմբարթճի	10
Նշան Տաւութեան	20
Դանիել Փամպուքճեան	22 50
Սահակիկ	22
Նշան Զաքուչեան	10
Գէորգ Այնաճեան	15
Սարգիս Ճրճրեան	15
Աբրահամ Մարգարեան	20
Անտոն Թարտեան	20
Մհտ. Նազարէթ Հարճեան	10
Պօղոս Տէր Յակոբեան	40
Տիգրան Գաբրիելեան	5
Մանուկ Էօրմէեան	20
Մկրտիչ Զիֆթճեան	10
Գրիգոր Ճէզվէճեան	20
Կարապետ Շիրմանեան	10
Նշան Ոսկանեան	20
Բրիստափոր Կարապետեան	20
Միհրան Յովնանեան	20
Փիլիպոս Խաչատուրեան	20
Մեսրոպ Նազարեան	20
Գառնիկ Յարութիւնեան	20
Գրիգոր Յովհաննէսեան	20
Գրիգոր Զօրայեան	53 50
Միքայել և Յարութիւն կաւավար	40
Թադէոս Ֆատուլլահեան	10
Կարապետ Միմէոնեան	20
Մհտ. Գրիգոր Լուկիճեան	50
Յովհաննէս Նահապետեան	10
Սահակիկ Զիրճեան	50
Նշան Յովհաննէսեան	10
	4643 50

Համապատասխան երկու հազար երկու հարիւր ինսուն և երեք ոսկի դահեկան; և չորս հազար վեց հարիւր քառասուն և ութ սուն կէս մէջիտա դահեկան։

Հաշուակալ Դատաւոր
Պօղոս Թ. Շաքեան Սեբաստիա Կ. Ալեքսանեան

. . . Տէր.

Յառաջիկայ Կիրակի (6 Յուլիս) Եկեղեցւոյս տօնին առթիւ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

Զայս ի դիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան ծանուցանելիք կը խնդրուի։

Մնամք խորին յարգանօք
'Ի դիմաց խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Հ. Գէվանճեան Դ. Գալուստեան

3 Յուլիս 1880
Դպրութիւն

Les annonces pour la France, l'Angleterre, l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie, la Belgique, la Suisse et l'Amérique sont exclusivement reçues par la *Compagnie Générale de Publicité Etrangères G. L. DAUBE et Cie*, à Paris, Londres, Berlin, Vienne, Francfort, Zurich, etc.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ ԴԱՂՂԻԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Ա. Գրաբեան

Այն դասագիրքը որ իւր գիւրաւայց ոճովը իր տեսակին մէջ առաջինն է, ազգասէր և ուսումնասէր մի անձի նպաստի շնորհիւ այսուհետև փոխանակ 3 դահեկանի պիտի վաճառուի 50 փարա սրբագրութեան գնովը։

Այս տուիչն աշակերտաց և ուսանողաց պիտի կրնան օգտիլ։

Կը գտնուի ի Մէջբան՝ Գ. Ց. Մարգարեանի գրատունը՝ թիւ 57։

ԸՆԹԱՑՔ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Ըստ Տիկին Բար Թարրանթիէի

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նախապատրաստական առաջին ու երկրորդ տարիներու համար

Աշխարհագրութեան Ց. Գ. Փալատշեան

Ընտիր թուղթի վրայ մանրաբար տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ այն Աշխարհագրութեան դասագիրքն, որ կրնայ իբր ընթերցանութեան դասագիրք ու պարզաբաշխութեանց առթիւ իբր մերդանակ ևս գործածուիլ, յարգոյ Տեսչաց, Ուսուցչաց և Հայաստանի մէջ ուսումն ծաւալելու նպաստակու կազմեալ ընկերութեանց ուշադրութեանը կը յանձնեմք։

Գին 3 գուրուշ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՈՃԻՐՔ

ՊՐԻՆՎԻԼԻԷ ՄԱՐԳԻԶՈՒՀԻ

Հեղինակ Աղեքսանդր Ցիմա

Թարգմանիչ Մ. Յ. Մելիքեան

Հրատարակիչ Ս Ղ. Պարսիզպանեան

Այն հետաքրքրական պատմութիւնը, որ ընտիր պատկերներով ճոխացեալ է, Հայրենիքի խմբագիր Մ. Յ. Մելիքեան էֆէնտիի թարգմանութեամբ ի լոյս ընծայեալ ըլլալով, կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 7 ղրուշ։

Դիակ կեդրոնատեղին է՝ Եէնի Ճամի Զիլինկիրէր ճատէսի Ս. Ղուկասեան գրատունը, ուր կը ծախուի նաև «Արուեստ երկայնակեցութեան» անուանօգտակար գիրքը ի գին 10 ղրուշ։

ԵՂԻՇԷ Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ

Ի ԳՐՈՑ ԲԱՐԲԱՌ

Առաջին տարի

Հրատարակեալ ծախիւք Նպաստամատոյց Ընկերութեան Նոր-Թաղի յիսնկիւտար։

Հայերէն գրաբար լեզուի ուսման համար նոր ու գիւրուսոյց եզանակաւ պատրաստուած դասագիրք մ'է, իւր օգտակարութեամբ բան արժանաւոր՝ ազգային դպրոցաց մէջ գործածուելու։

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով, մասնաւորապէս Ց. Դավաթեանի գրատան մէջ, որպ տպարանէն արդէն 'ի լոյս ելած է մանրաբար տպագրութեամբ։

Գինն է 3 ղրուշ արծաթ։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԵՐ

Գ.

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔՆԵՐՆ

Ի Ռ. Ց. Պէրպերեան

Պատուարժան հեղինակին «Թշուառութիւն և Գութ». «Գեղեցիկն և Գեղարուեստը» անուն երկու բանախօսութիւններէն յետոյ այս անգամ ի լոյս ընծայեցաւ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԶԲՕՍԱՆՔՆԵՐՆ անուն բանախօսութիւնը, յորում հեղինակն շնորհալի և միանգամայն ըզգոյշ ոճով մը ցոյց կուտայ յուրի զբօսանաց ցաւալի հետևանքներն և մի առ մի կը թուէ այն զբօսանքներն, որք զօրեղապէս կը նպաստեն մարդուս բարոյական և ֆիզիքական զարգացման։

Սոյն դեղեցիկ մատենիկը խիստ յարմար է նաև աշակերտաց պարգև տրուելու։

Կը ծախուի Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին ½ ղրուշ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՅՈՒԼԻՍ 1 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒԼԻՍ 31

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժ.	Երեքշաբթի Եղեր	Թ.
11	Եէնիմահալլէն Մէզարպուրնու. Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէյ Սմէնեա. Պոյաճըքէյ. Բու�՝ Հիսար. Պէպէք. (Արնաւուտ գիւղ շաղենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.)	33
½ 11 30	Ր Ա Գալատէն Եէնիմահալլէ. Մէզարպուրնու. Պէյիւքտէրէ. Թարապեա. Եէնիքէյ. Էմիրկէն Ր. Հիսար. Պէ-պէք.	28
1	Եէնիմահալլէն Մէզարպ. Պէյիւքտէրէ. Թարապիա, Եէնիքէյ. Էմիրկէն. (Ուրբաթ օրերը Ր Հիսար. Պէպէք).	32
2	Եէնիմահալլէն Մէզարպուրնու. Պէյիւքտէրէ. Թարապեա. Եէնիքէյ Սմէնեա. Պոյաճըքէյ. Ր. Հիսար, Պէպէք,	18
3	Եէնիմահալլէն Մէզարպ. Պէյիւքտէրէ. Թարապեա. Եէնիք. Սմէն. Էմիրկէն. Պոյաճըքէյ. Ր. Հիսար, Պէպէք. Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. Սիրքէճի Քէօբրիւ (Ուրբաթ օրերը Սիրքէճի չհանդիպիր).	33
4 15	Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սմէնեա. Միրկէօն. Ր. Հիսար Պէպէք. Արնաւուտք. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէ. Պէշիկթաշ։	28
5	Եէնիմահալլէն Մէզարպուրնու. Պէյիւքտէրէ. Թարապեա. Եէնիզիւզ Էմիրկէն. Ր Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ։	25
6 15	Եէնիմահալլէ. Պէյիւք. Թարապ. Պէյքօղ Եէնիք. Միրկիւն. Գանլճա. Ր. Ա. Հիսար. Գանտիլլի. Արնաւուտքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյի. Օրթաքէյ. Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ։	4
8	Ա. և Ր. Գալատ. Եէնիմահալլէ. Մէզարպուրնու. Պէյիւքտէրէ Թարապեա. Պէյլ Օղ. Եէնիքէյ. Էմիրկէն. Պոյաճըքէյ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Անաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. (Ուրբաթ օրերը Սմէնեա)	21
10	Մէզարպուրնուէն Պէյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէյ, Էմիրկէն, Ր. Հիսար, Արնաւուտքէյ. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ։	22
	Արնաւուտ գիւղէն	
11 15	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ։	23
11 45	Արնաւուտքէյ, Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. Գալատաշ	25
12 15	Պէպէք. Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. Գալատաշ։	22
1	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ. (Բացի Ուրբաթէ)։	2
1 45	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ. Պէշիկթաշ (Ուրբաթ օրերը ժամը 1 30 ին կելնէ)։	23
2 30	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ. Գալատաշ։	22
3 15	Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։	32
8 15	Արնաւուտ գիւղէն ուղղակի կամուրջ։	23
10 45	Արնաւուտք. ուղղակի կամուրջ։	25
	Ասիական Եղեր	
11	Պէյքօղ, Բաշապահչէ. Բիֆամ փաշա մահալլէսի. Գանլճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ, Պէյլերպէյի. Գուզկունճուք։	21
11	Արնաւուտքէյ. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք.	4
11 45	Պէյիւքտէրէ. Պէյքօղ, Բաշապահչէ. Գանլճա. Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյի. Գուզկունճուք Գալատաշ։ (Ուրբաթ օրերը ժամ 12 30ին),	17
1 30	Պէյիւքտէրէ. Թարապեա. Պէյքօղ, Բաշապահչէ. Ր. Ր. մահալլէսի Գանլճա. Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյի. Գուզկունճուք. Պէշիք. (Բացի Ուրբաթէ։	10
3 30	Գուզկունճք. Պէշիք. Գալատաշ։ (Բացի Ուրբաթէ)։	23
3 30	Պէյքօղ, Բաշապահչէ. Ր. բաշա մահալլէսի Գանլճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլերպէյ. (Ուրբաթ օրերը Գուզկունճ. հանդիպելով)։	17
8 15	Պէյիւքտէրէ Պէյքօղ. Բաշապահչէ. Գանլճա. Ա. Հիսար Գանտիլլի. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք. Իսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Բիֆամ փաշա մահալլէսի)։	19
9 15	Վանիքէյէն ուղղակի օսմուրջ։	2
10 50	Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ։ (Բացի Ուրբաթէ)։	23
	ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐԸ	
Ժ.	Երեքշաբթի Եղեր	Թ.
12 30	Գալատաշ. Իսկիւտար Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար, Գանլ. Էմիրկէն, Եէնիք. Պէյքօղ Թարապ. Պէյիւք. Եէնիմահ։	4
1 15	Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար։ Գանլճ, Միրկէօն, Եէնիք, Թարապ, Պէյիւք, Մէզարպ, Եէնիմահալլէ։	33
2 15	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչէշ. Արնավ. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Սմէնեա. Եէնիք. Թար. Պէյիւք. Մէզր. Եէնիմ.	28
3 15	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալ.	25
5	Գալատաշ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչէշմէ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկէն. Եէնիք. Պէյքօղ, Թար. Պէյիք. Մէզարպուրնու. Եէնիմահալլէ. Գալաղլար.	21
6 30	Իսկ. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէյ. Պէյլերպէյի. Զէնկէլքէյ Արնավուտքէյ Գանտ. Ր. Հիսար. Գանլճա. Էմիրկէն. Եէնիք, Թարապեա. Պէյիք.	19
8	Արնավուտք. Պէպէք. Ր. Հիսար Միրկիւն. Եէնիք. Թարապեա. Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու։	22
9 15	Պէշիքթաշ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար Պոյաճըք. Սմէնեա. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ։ (բացի ուրբաթէ)։	33
10	Ր. Հիսար, Պոյաճըքէյ. Եէնիք. Թար. Պէյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ. (Ուրբաթ օրերը Պէպէք)։	32
10 30	Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյաճըքէյ. Էմիրկ Սմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմ. (Ուրբաթ օրերը Պէշիկ. հանդիպելով)։	18
11 10	Պէպէք Ր. Հիսար, Պոյաճ. Սմէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւք. Մէզար. Եէնիմահ։	19
	Արնաւուտ գիւղ	
12 30	Պէշիքթաշ, Օրթաքէյ, Արնավուտք։	23
12 45	» »	22
2 30	Պէշիկթաշ. Օրթաքէյ. Արնավ.	32
7 30	Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ, Արնավ,	23
10	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.	25
11 5	Գալատ, Պէշիկ, Օրթաք, Գուրուչ. Արնավուտ.	2
14 20	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավուտ. (Բացի Ուրբաթէ)։	23
11 40	Պէշիքթ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք։	22
12	Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.	4
	Ասիական Եղեր	
2	Իսկիւտար Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բիֆամ բաշա մահալլէսի Բաշապ. Պէյքօղ։	17
3	Գալատաշ. Պէշիք. Գուզկ. (բացի Ուրբաթէ)։	23
8 30	Գուզկունճուք. Պէյլերպէյ Զէնկ. Վանիքէյ։	2
9 30	Գալատ. Գուզկ, Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլլի, Ա. Հիս, Գանլ. Բաշ. Պէյքօղ, Մէզարպ. Ր. Ա. Գալաք։	17
10 30	Գալատաշ(Պէշիք. Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)։	23
10 30	Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար, Գանլճ. Զուպուգ, Բաշապ. Պէյքօղ Թրոպ, Պէյիք։ (Ուրբաթ օրերը Գուզկ.)։	28
11	Պէշիք. Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապ. Պէյքօղ։	21
11 10	Գալատաշ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Արնավուտք։	25

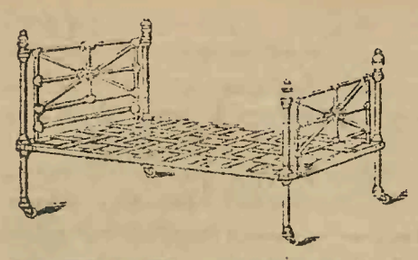

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱԿԱԼ.

Աղնիւ և հասարակ քարեօթաներ երկաթէ փարոյրէ, աման դիներով կը ծախուի, կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

UNITED SERVICE SOAPTABLET

Օ Ճ Ա Ռ

Անուշահոտ օճառ, մորթը կը կակուղցնէ ու լեղի ջուրով ալ կը փրը փրրի, տեսակը խիստ աղնիւ ու գի՝նը շատ աման է. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔ

Փոքր «Վանէէր» կոչուած ձեռքով դարձող ու անքակ կար կարող գործիքը ամեն տեսակ կար մեծ դիւրութեամբ կը կարէ ու գինն ամամ է, երաշխաւորութեամբ կը տրուի, աւրուածները կը շտկուի կարելու չգիտցողին դաս կը տրուի. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԱՅԵՐԻ ՎԻԿՕՐ

Ով որ իր մաղերուն թափիլը չուզեր, «Այերի Վիկօր» կոչուած մաղի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մաղի ջուրերը կամ իւղերը՝ որ մաղ չի թափելու համար կը ծախուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ Վիկօրի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով աեսնուած է, և Պոլսոյ ու գաւառաց մէջ օր օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ։ Անանք որ իրենց մաղերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, շուտով գործածեն այս ջուրէն որ ի վերջոյ չղջան թափելու վրայ եղող մաղերը կը հաստատէ ու կամրապնդէ, թափածներուն տեղը մաղ կը բուսցնէ երբոր մաղերուն արմատը վնասուած չէ, ու ճերմկած մաղերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը չիշերուն հետն է. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԶԵՐՄԻ ԴԵՂ.

Ցոքիմոր Այերի Ջերմի դեղը ամեն որ և իցէ տեսակ Ջերմ խլկոյն կը բժշկէ. չկայ դեղ մը որ ասար չավ օգտակար ըլլայ Ջերմի, Ջերմ բռնողները պարապ տեղը կը տանջուին քանի որ աս դեղը կայ, պէտք է որ անմիջապէս անկէ գործածեն։ Արդէն Պոլսոյ և գաւառաց մէջ ճանչցուած է աս դեղը ու անով բժշկուողները գիտեն անոր յարդը։ Դակ ուիթ տրամի չափ հինգ եաղէ խմելու է իրրև մաքրողական դեղ ու ետքը աս Ջերմի դեղէն (Ջերմը չբռնած) օրը չորս անգամ մէյմէկ անուշի գրդալ ու ջրի հետ խառնելով խմելու է, անմիջապէս կանցնի։ Տղայոց աւելի քիչ տալու է. կը ծախուի՝ կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ՋՐՀԱՆ

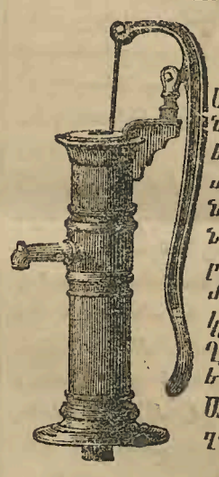

Ամերիկայի Ջրհանները մեծ և փոքր, երկան թէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրշեղջներու և թէ խրուանկ հորերու համար ամ ան գներով կը ծախուի, կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ՍՈՒԹԻՆԿ ՇԻՐՕՐ

Ցաւանի է որ երախայք ծնանելէն մինչ երեք տարեկան հասակը գրե թէ շարունակ փորի ցաւ. փորհարութիւն, ստամոքսի անհանգըստութիւն, անքուն մնալ, ջղային գրգռութիւն և այլն կուենեան, մանաւանդ ակռա հանելու միջոցին, և այս նեղութիւններն ալ աւելի կը սատկանան ամառուան տաք եղանակին։ Սութինկ Շիրօրը վերոյիշեալ դժուարութեանց ամենուն ալ առաջքը կաւնէ ու կը բրժշկէ, որով երախան կը հանգչի ու կը զօրանայ յուրախութիւն մեծ իւր ծընողաց։ Գործածողները շատ գոհ են։ Ուղղը կրնայ փորձել. գինն արժան է. նորածին երախայից կաթիլով կը տրուի, վեց ամիսէն վեր եղողին օրը երեք անուշի գրդալ. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

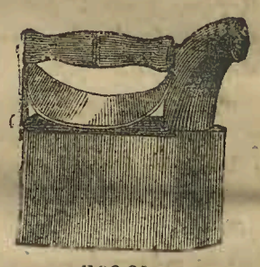

ԱՐԴՈՒԿ

Այս ձև իւթիւներուն ամենէն աղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մարիր և աղէկ կը գործէ, կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց 'ի կիրակի և տօն օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ղալաթիա Սանտրգճրար. Ճատալաքի թիւ 198, Նօրօ խան Մատիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հեռաւեալ հոդաբարձուաց գրասենեակները.

ԿԱՐԻՆ. Յ՝ Հանանէս էֆ. Տ. Մելքիսեդեկեան.

ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շաւարշ էֆ.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նպարէթ էֆ. Յ. Խաթմաղլեանց.

ՍԱՄՍՈՒՆ. Եղուարդ էֆ. Մաւրատեան.

ԿԻՐԱՍՈՒՆ. Գ. էֆ. Խ. Մարմանեան.

ՈՒՌՈՒՍԹՈ. Արժ. Տ. Աբրահամ ռուսդ քահանայ Ֆելպեան.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Աբրահամ էֆ. Պէրզամպեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորոմ էֆ. Լսիճեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Եղիազարեան էֆ.

ԵԼԳՈՒՍԻԱ.

ՔԱՐԲԵՐԴ և ՏԷՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ս. Ղազանճեան.

ՄՈՒՇ. Յակոբ էֆ. Ծերունեան.

ՎԱՆ.

ԲԵՐԻԱ. Սեղրակ » Խարաճեան.

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թարճեան.

ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.

ՖՕՔՇԱՆ. Ֆէրհատ » Ս. Ֆէրհատեան.

ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղէոնդեան.

ԿԱՂԿԱԹԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԷՄԻՐԷՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ